

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5CoP/17/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3821200624
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 03. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denis Vékony
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2022:3821200624.1

Rozhodnutie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Denisa Vékonyho a sudkýň JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Márie Vrtochovej vo veci starostlivosti súdu o maloletú R. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom H., K. F. X/X, v konaní zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Prievidza, zverenej do náhradnej osobnej starostlivosti E. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom H., K. F. X/X, dieťa rodičov: matky T. D., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX a otca N. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom Q., t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody Želiezovce, o návrhu X. A., nar. XX.X.XXXX, o zverenie maloletej do jej náhradnej osobnej starostlivosti, na odvolanie otca maloletej proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č. k. 11P/6/2021-214 zo dňa 07. decembra 2021, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

II. Žiaden z účastníkov **n e m á** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zmenil rozsudok Okresného súdu Prievidza zo dňa 13. decembra 2018 sp. zn. 11P/32/2018 tak, že maloletú R. D., nar. XX.XX.XXXX zveril do náhradnej osobnej starostlivosti X. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXXX/XX, R. K. nad C. (výrok I.). Otcovi uložil povinnosť platiť na výživu maloletej mesačne sumou vo výške 30 % zo sumy životného minima vždy vopred, najneskôr do 25. dňa v mesiaci, dňom právoplatnosti tohto rozsudku, ktoré bude poukazovať na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza. (výrok II.). Oprávnením a povinnosťou navrhovateľky je zabezpečovať maloletej osobnú starostlivosť, zabezpečovať jej každodenné potreby a spravovať jej veci tak, aby neutrpla majetkovú ujmu na svojich právach, sledovať školský prospech a školskú dochádzku a spravovať veci tak, že úkony presahujúce rámec bežnej veci podliehajú schváleniu súdu (výrok III.). Ustálil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania (výrok IV.).

2. Na odôvodnenie tohto rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že navrhovateľka X. A. sa domáhala zverenia maloletej sestry R. D. do jej náhradnej osobnej starostlivosti. Návrh odôvodnila tým, že maloletá R. bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti E. Z. a W. Z., pričom teraz chce byť so svojou sestrou, starať sa o ňu, byť s ňou v kontakte, pretože spolu vyrastali v detskom domove. Navrhovateľka má priateľa, s ktorým žije v spoločnej domácnosti v priestranom byte a domnieva sa, že má lepšie podmienky na starostlivosť o svoju maloletú sestru ako E. Z.. Zároveň žiadala, aby bola otcovi uložená povinnosť platiť na výživu maloletej vo výške 100 eur mesačne, keď maloletá je žiačkou základnej školy. Otec maloletej je t. č. vo výkone trestu odňatia slobody a vo svojich písomných podaniach menil stanovisko k návrhu navrhovateľky. V prvom stanovisku nesúhlasil so zvereníím maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky a navrhol, aby bola maloletá ponechaná v starostlivosti E. Z.. V ďalšom podaní súhlasil so zvereníím maloletej R. navrhovateľke, pričom sa domnieval, že navrhovateľka nemá až také osobné skúsenosti s výchovou detí. V závere svojho vyjadrenia navrhol ponechať maloletú v starostlivosti E. Z. a v ďalšom písomnom podaní opakovane vyjadril nesúhlas so zvereníím maloletej do starostlivosti navrhovateľky a trval na osobnej účasti na pojednávaní. Súd prvej inštancie z vykonaného dokazovania zistil, že Okresný súd Lučenec rozsudkom č.k. 4P/68/2014-20 zo dňa 17.12.2014 určil, že

maloletá R. O., nar. XX.XX.XXXX a maloletá K. O., nar. XX.XX.XXXX, deti matky T. D., nar. XX.XX.XXXX sú od právoplatnosti rozsudku osvojencami N. D., nar. XX.XX.XXXX, osvojenec 1/ a 2/ bude mať priezvisko D.. Rozsudkom Okresného súdu Prievidza č.k. 11P/32/2018-145 zo dňa 13.12.2018 bola maloletá R. D., nar. XX.XX.XXXX zverená do náhradnej osobnej starostlivosti E. Z., nar. XX.XX.XXXX. V. N. D. bola určená povinnosť platiť výživné na maloletú vo výške 30 % zo sumy životného minima na účet úradu práce vopred a upravil práva a povinnosti E. Z. k maloletej. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava II. sp. zn. 6T/70/2018 zo dňa 17.12.2018 bol N. D. uznaný vinným za sexuálne zneužívanie osvojenej maloletej N. B., nar. 19.5.2006, ktorú mal zverenú do osobnej starostlivosti, čím spáchal zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods.1, 2 písm. b) Trestného zákona, za čo bol odsúdený k trestu odňatia slobody vo výmere sedem rokov. Podľa lustrácie v ZVJS N. D. je vo výkone trestu v ÚVTOS Želiezovce od 30.04.2018 do 30.04.2025. Podľa oznámenia ÚVTOS Želiezovce N. D. bol pracovne zaradený od 22.01.2019 do 23.04.2019, v súčasnosti nie je pracovne zaradený. Navrhovateľka X. A., nar. XX.XX.XXXX má trvalý pobyt v R. K. nad C., D. XXXX/XX. Navrhovateľka je podľa praktickej lekárky MUDr. Emilie Dovalovej spôsobilá starať sa o maloletú sestru R. D., nelieči sa na žiadne ochorenie. Z výpisu z účtu navrhovateľky vyplýva, že jej čistá mzda predstavuje za január 2020 sumu 750 eur, za február 2020 sumu 800 eur, za jún 2020 suma 90 eur. Mestský bytový podnik Nové Mesto nad Váhom uzatvoril dňa 20.10.2021 s nájomcom K. T. nájomnú zmluvu na dobu určitú do 31.10.2022 na byt č. XX, v bytovom dome č. XXXX/XX na D. ulici, R. K. nad C.. Ide o dvojizbový byt a v nájomnej zmluve sa uvádzajú spolubývajúce osoby, a to družka X. A. a sestra družky R. D.. Základná škola V. XXXX, R. K. nad C. oznámila, že prijme maloletú R. D. do 8. ročníka ZŠ a dátum prijatia určia na základe vyjadrenia Okresného súdu Prievidza. Zo správy ÚPSVaR Prievidza zo dňa 30.04.2021 vyplynulo, že vykonal osobný pohovor s maloletou R., ktorá uviedla, že so sestrou sa rozprávala o tom, že by si ju sestra zobrala do svojej starostlivosti. Maloletá s návrhom sestry súhlasila a želala si, aby jej zabezpečovala starostlivosť. Majú so sestrou pekný vzťah, sestra ju často kontaktovala aj v minulosti. Náhradná matka E. Z. vyjadrila súhlas, aby maloletá R. bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti svojej sestre X. A., ak budú zistené vhodné podmienky v jej domácnosti pre poskytovanie starostlivosti o maloletú. S prihliadnutím na vyjadrenie maloletej a jej náhradnej matky E. Z. kolízny opatrovník mal za to, že zverenie maloletej do náhradnej starostlivosti navrhovateľky nebude v rozpore so záujmami maloletej. Z ďalšej správy ÚPSVaR Prievidza zo dňa 16.09.2021 vyplynulo, že od podania poslednej správy sa pomery u E. Z. nezmenili. Maloletá R. počas pohovoru uviedla, že mala opravné skúšky, ktoré neurobila, opakuje 8. ročník. Do školy chodí rada, rada sa učila aj online, snažila sa plniť zadané úlohy v čas. Maloletá R. má sestru X. rada, jej domácnosť pozná, bola u sestry počas prázdnin po dobu dvoch týždňov a na niekoľko víkendov. Pozitívny vzťah vyjadrila aj voči priateľovi sestry K.. Vie si predstaviť, že by žila v spoločnej domácnosti so sestrou X. a jej priateľom. Náhradná matka E. Z. súhlasila, aby maloletá R. bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti svojej sestre X. A.. Maloletá začala sestru X. navštevovať v jej domácnosti počas letných prázdnin (09.07.2021 do 22.07.2021) a počas víkendov. Náhradná matka uviedla, že otec maloletej je umiestnený v ÚVTOS Želiezovce a maloletá odmieta kontakt s otcom, nechce sa s ním kontaktovať ani písomne, ani telefonicky. Rodina spolupracuje s Centrom pre deti a rodiny Prievidza s cieľom poskytovania poradenstva vo výchovnom vedení maloletého dieťaťa a vyhodnotilo spoluprácu s rodinou pozitívne. Rodina bola komunikatívna, kooperujúca, samostatná v súvislosti s vybavením si potrebných náležitostí súvisiacich s bežným životom. S otcom N. D. sa nebolo možné skontaktovať s cieľom dohodnutia si osobného stretnutia na zhodnotenie návratu maloletého dieťaťa do starostlivosti biologického rodiča z dôvodu, že sa nachádza v ÚVTOS Želiezovce. Z uvedených dôvodov návrat maloletej do starostlivosti biologického otca nie je možný. Prešetrením rodinných pomerov bolo zistené, že náhradný rodič sa podieľa na saturácii každodenných potrieb maloletej R.. Maloletá má v rodine náhradného rodiča po materiálnej stránke vytvorené vhodné podmienky pre zdravý fyzický, psychický a sociálny vývin. ÚPSVaR Nové Mesto nad Váhom v správe uviedol, že dňa 20.04.2021 vykonal sociálne šetrenie v domácnosti X. A. a jej partnera K. T.. V čase šetrenia išlo o dvojizbový byt a nájomná zmluva bola uzavretá na dobu určitú do roku 2021. Nájomné bolo uhradené riadne a počas komunikácie s prevádzkarkou ubytovne neboli zistené žiadne porušenia nájomnej zmluvy alebo domového poriadku. Byt je komplexne zariadený (manželská posteľ, skriňa, stôl, stoličky, rozkladacia sedačka, kuchynský kút, televízor), udržiavaný v poriadku, v čistote a bez nedostatkov. Jedna samostatná izba je podľa vyjadrenia navrhovateľky zariadená a prichystaná na príchod sestry do ich domácnosti (manželská posteľ, skriňa). Navrhovateľka uviedla, že aktuálne vykonáva prácu ako SZČO na jednu zmenu s mesačným príjmom vo výške 1200 eur a jej partner pracuje v zahraničí ako sezónny pracovník s mesačným príjmom vo výške 2300 eur. S maloletou R. sa rozprávala o tom, kde by chcela byť a tá sa mala vyjadriť, že by chcela žiť s navrhovateľkou. T. podľa jej vyjadrenia maloletá R. vyrastá v nevhodných podmienkach a ona by jej chcela zabezpečiť lepší život.

ÚPSVaR súhlasili s návrhom navrhovateľky súhlasili vzhľadom na to, že neboli na jej strane zistené žiadne nedostatky. ÚPSVaR Nové Mesto nad Váhom vykonal dňa 25.11.2021 zisťovanie v domácnosti navrhovateľky a jej partnera. Užívajú mestský nájomný dvojizbový byt, ktorý tvorí jedna samostatná izba, súčasťou druhej izby je i kuchynský kút. V byte sa nachádza manželská posteľ, skriňa, stôl, stoličky, kuchynská linka, televízor. Byt je udržiavaný v poriadku a v čistote, bez nedostatkov. Podľa ich vyjadrenia majú objednaný rozťahovací gauč a skriňu pre maloletú R.. Navrhovateľka je v kontakte s maloletou a aktívne sa o ňu zaujíma. Pomery na strane navrhovateľky sa nezmenili, stále vykonáva prácu ako SZČO s čistým mesačným príjmom vo výške 900 eur, pracuje v rovnakej firme ako jej priateľ. Poplatok za byt je 270 eur mesačne. Nedostatky pri šetrení zistené u navrhovateľky neboli.

3. Z výpovede navrhovateľky vyplynulo, že je sestra maloletej R. D., spolu vyrastali v detskom domove a ich matka T. O. (D.) už nežije. N. D. nie je biologickým otcom maloletej R., má po ňom len priezvisko. Navrhovateľka pracuje na živnosť ako operátorka s priemernou mesačnou mzdou vo výške 900 eur až 1.000 eur. Návrh podala z dôvodu, že sa domnieva, že jej maloletá sestra bude mať u nej lepší život. Býva v spoločnej domácnosti s priateľom K. T.. S maloletou si píše každý deň správy a maloletá jej povedala, že sa má u E. Z. dobre, neskôr povedala, že jej je tam zle a chce bývať s navrhovateľkou. V prípade, ak by súd návrhu vyhovel, maloletá by mohla chodiť na ZŠ v Novom Meste nad Váhom, je to 10 minút od jej bydliska. S maloletou sestrou majú silné súrodenecké puto a matke povedala, keď ešte žila, že sa o svoju sestru postará vtedy, keď to bude možné a teraz už je to možné. Z výpovede E. Z. súd zistil, že po rozhovore s maloletou R. súhlasila, aby bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky. S maloletou nemá žiadne výchovné problémy a prispôsobila sa ich rodinnému prostrediu. V januári bola navrhovateľka v ich domácnosti týždeň na návšteve za účelom kontaktu so svojou maloletou sestrou a vie, že maloletá chce byť s navrhovateľkou a má ju rada. Z výpovede otca maloletej vyplynulo, že chce, aby bola maloletá aj naďalej v náhradnej osobnej starostlivosti E. Z.. Nemal žiadne informácie, ako sa má R. u E. Z.. Otec maloletej od roku 2018 nepracuje vo výkone trestu a poberá invalidný dôchodok vo výške 250 eur a nemá inú vyživovaciu povinnosť okrem maloletej. Uviedol, že si nepamätá, kedy naposledy videl maloletú, nie je s ňou v kontakte a ani s E. Z.. Na otázku sudkyne, či bude súhlasiť, aby maloletá bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky uviedol, že bude súhlasiť. Z výpovede priateľa navrhovateľky K. T. vyplynulo, že maloletú pozná, chodila k nim na návštevu cez víkend. Chceli by obidvaja, aby maloletá bývala s nimi v spoločnej domácnosti, pretože vie, že by jej u nich bolo lepšie z dôvodu lepšieho materiálneho zabezpečenia a lepšieho bývania. S navrhovateľkou chcú vytvoriť podmienky pre maloletú, aby sa mala lepšie a aby sa mohla vyvíjať po každej stránke. Pracuje ako živnostník vo firme v Novom Meste nad Váhom s čistým mesačným príjmom vo výške 800 eur. Súhlasil, aby maloletá R. žila s nimi v spoločnej domácnosti.

4. Uvedené skutočnosti súd prvej inštancie posúdil podľa § 45 ods. 1 až 8, § 78 ods. 1, 3 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“). Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že v čase rozhodovania bola maloletá R. zverená do náhradnej osobnej starostlivosti Evy Z., ktorá žila v spoločnej domácnosti v H. s maloletou a s jej plnoletou sestrou K.. Pri šetrení rodinných pomerov u náhradnej matky E. Z. neboli zistené kolíznym opatrovníkom žiadne nedostatky. Maloletá má sestru K., ktorá je plnoletá a tiež bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti E. Z.. Navrhovateľka X. A. je sestrou R. D., ktorá po ukončení pobytu v detskom domove začala žiť s priateľom K. T. v spoločnej domácnosti v Novom Meste nad Váhom, kde bývali v nájomnom byte. Ide o nový nájomný byt, ktorý sa navrhovateľka snaží prispôbiť aj na bývanie maloletej. Navrhovateľka pracuje na živnosť a jej priemerný mesačný zárobok je vo výške 900 eur, jej priateľ pracuje teraz na Slovensku, je zárobkovo činný a z ich výpovedí vyplynulo, že si budujú vlastnú domácnosť, materiálne sú dobre zabezpečení, preto sa navrhovateľka rozhodla, aby jej sestra R. bývala s ňou v spoločnej domácnosti. Navrhovateľka je plnoletá, pracuje na živnosť, podľa potvrdenia obvodnej lekárky je spôsobilá vykonávať starostlivosť o maloletú. V konaní bolo preukázané, že má skutočný a úprimný záujem byť so svojou maloletou sestrou, starať sa o ňu, vychovávať ju, prípadne aj za odbornej pomoci. Majú medzi sebou vytvorený pekný súrodenecký vzťah, navrhovateľka chce zabezpečiť pre svoju sestru lepšiu budúcnosť a chce, aby vyrastala s ňou a s jej priateľom, ktorý súhlasil s návrhom a maloletú pozná. Z vykonaného dokazovania ďalej vyplynulo, že otec maloletej N. D. si R. osvojil, teda nie je biologickým otcom maloletej. V súčasnosti je vo výkone trestu za sexuálne zneužívanie maloletej R., ktorá s ním nechce mať žiaden kontakt. Vzhľadom na správy kolízneho opatrovníka súd dospel k záveru, že navrhovateľka má vytvorené vhodné prostredie na výchovu svojej sestry, býva v nájomnom byte, ktorý je zariadený k potrebám trojčlennej rodiny, o čom svedčia aj správy ÚPSVaR, ktorý sa tiež k návrhu navrhovateľky pripojil, zhodné stanovisko učinila aj náhradná matka E. Z. a na pojednávaní sa k návrhu navrhovateľky pripojil aj otec maloletej. Aj priateľ navrhovateľky K. T. s návrhom navrhovateľky súhlasil, pričom súd zobral do úvahy aj súhlasné stanovisko maloletej R., ktoré v priebehu konania nezmenila.

Súd dospel k záveru, že navrhovateľka, sestra R. je jedinou príbuznou maloletej, ktorá spĺňa všetky zákonné predpoklady upravené v Zákone o rodine a zároveň zaručuje, že bude vykonávať náhradnú osobnú starostlivosť v záujme svojej sestry, maloletej R.. Náhradná osobná starostlivosť je v záujme maloletej R.. Otec maloletej je vo výkone trestu, nie je poberateľom žiadnych dávok a vo výkone trestu od roku 2019 nepracuje, nemá žiaden príjem, preto súd zaviazal otca platiť na výživu maloletej mesačne sumou 30 % zo sumy životného minima. Matka maloletej nežije, preto súd o tejto vyživovacej povinnosti nerozhodoval. O trovách konania rozhodol súd podľa § 52 CMP.

5. Proti tomuto rozsudku podal včas odvolanie otec maloletej a žiadal, aby bola maloletá R. dočasne zverená do ústavnej starostlivosti, nakoľko má o maloletú strach, že sa jej môže niečo prihodiť alebo bude týraná alebo zanedbávaná v školskej dochádzke. Od 07.12.2021 nemá žiadne informácie, čo je s maloletou. Otec maloletej sa kontaktoval ohľadom maloletej na telefónnom čísle uvedenom v odvolaní, kde sa mu začali vyhrážať. Ako rodič dieťaťa má právo vedieť, čo je s maloletou R.. Otec maloletej žiadal o nové pojednávanie a aby mu bol ustanovená obhajca, nakoľko je vo výkone trestu odňatia slobody.

6. Kolízny opatrovník sa vyjadril k odvolaniu otca maloletej. Uviedol, že vzhľadom na vyjadrenia maloletej R., ktorá opakovane prezentovala názor a pranie byť zverená do náhradnej osobnej starostlivosti svojej sestry, kolízny opatrovník navrhol napadnuté rozhodnutie potvrdiť.

7. Otec maloletej vo vyjadrení uviedol, že doposiaľ nemá vedomosť, kde sa aktuálne nachádza maloletá. T. kontaktoval K. T., aby navrhovateľka podala otcovi informácie ohľadom maloletej, pričom v telefonickom rozhovore sa otcovi maloletej začal vyhrážať. Otec maloletej žiadal, aby súd vykonal bezpečnostné opatrenie a dočasne zveril maloletú do ústavnej starostlivosti, nakoľko má o maloletú obavy, že sa v domácnosti K. T. môže niečo prihodiť.

8. Navrhovateľka vo vyjadrení k odvolaniu otca maloletej uviedla, že jeden deň súhlasil so zverením a druhý deň sa odvolal. Otec maloletej bol odsúdený a zároveň maloletá má z neho strach a traumy. Maloletá nie je jeho dcéra, len na papieri. Otec má deti, o ktoré sa nestará, ale stará sa o cudzie dieťa, o maloletú, ktorú stále rieši a nenechá ju na pokoji, určite mu nejde o dobro maloletej.

X. E. Z. sa vyjadrila k odvolaniu otca maloletej a uviedla, že stále súhlasí, aby bola maloletá zverená svojej sestry X. A.. Nakoľko bola aj na súdnom pojednávaní, tam tiež vyjadrila súhlas.

10. Krajský súd ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané v lehote, má predpísané náležitosti, preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie bez toho, aby bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania podľa § 65 a 66 CMP prihliadnuc na prípadné vady konania podľa § 67 CMP a po jeho preskúmaní bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP dospel k záveru, že toto je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdiť.

11. Odvolací súd preskúmaním veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 CSP. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. Odvolací súd sa preto stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie a z tohto dôvodu si odvolací súd aj osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia, v celom rozsahu na ne poukazuje v zmysle § 387 ods. 2 CSP a k dôvodom odvolania otca maloletej R. dodáva nasledovné.

12. Podľa § 45 ods. 1 až 8 Zákona o rodine, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa, súd môže zveriť maloleté dieťa do náhradnej osobnej starostlivosti. Osobou, ktorej možno maloleté dieťa takto zveriť, sa môže stať len fyzická osoba s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorá má spôsobilosť na právne úkony v plnom rozsahu, osobné predpoklady, najmä zdravotné, osobnostné a morálne a spôsobom svojho života a života osôb, ktoré s ňou žijú v domácnosti, zaručuje, že bude náhradnú osobnú starostlivosť vykonávať v záujme maloletého dieťaťa. Pri zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti uprednostní súd predovšetkým príbuzného maloletého dieťaťa, ak spĺňa ustanovené predpoklady. V rozhodnutí súd vymedzí osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, jej rozsah práv a povinností k maloletému dieťaťu. Osoba, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti, je povinná vykonávať osobnú starostlivosť o maloleté dieťa v rovnakom rozsahu, v akom ju vykonávajú rodičia. Právo zastupovať maloleté dieťa a spravovať jeho majetok má iba v bežných veciach. Ak táto osoba predpokladá, že rozhodnutie zákonného zástupcu maloletého dieťaťa v podstatných veciach nie je v súlade so záujmom maloletého dieťaťa, môže sa domáhať, aby tento súlad pri konkrétnom rozhodnutí zákonného zástupcu preskúmal súd. Na správu majetku maloletého dieťaťa sa primerane použijú ustanovenia § 32 a 33. Rodičia maloletého dieťaťa vykonávajú práva a povinnosti vyplývajúce z rodičovských práv a povinností len v rozsahu, v akom nepatria osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej

starostlivosti. Rodičia majú právo stýkať sa s maloletým dieťaťom, ktoré bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti. Ak sa s osobou, ktorej bolo maloleté dieťa takto zverené, nedohodnú o výkone tohto práva, rozhodne na návrh niektorého z rodičov alebo tejto osoby súd. Vyživovacia povinnosť rodičov voči maloletému dieťaťu rozhodnutím súdu podľa odseku 1 nezaniká. Súd pri rozhodovaní o zverení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti určí rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať maloletému dieťaťu výživné rozsah ich vyživovacej povinnosti a súčasne im uloží povinnosť, aby výživné poukazovali osobe, ktorej bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej osobnej starostlivosti.

13. Súd môže teda maloleté dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, ak to vyžaduje záujem maloletého dieťaťa. V záujme maloletého dieťaťa v najširšom slova zmysle je, aby vyrastalo v atmosfére šťastia, lásky, porozumenia, stability, tolerance a harmónie, aby jeho výchova smerovala k pozitívnemu rozvoju jeho osobnosti, nadania a rozumových a fyzických schopností, mravnému, duchovnému a sociálnemu rozvoju, aby bol jeho majetok spravovaný s náležitou starostlivosťou a aby boli rešpektované jeho práva uvedené v Dohovore o právach dieťaťa, ako aj v iných právnych predpisoch.

14. Súčasťou rodičovských práv a povinností je aj sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa, pričom rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia. Zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti je výnimkou zo zásady, že výchova maloletého dieťaťa je predovšetkým úlohou rodičov, a musí byť vždy opreté o starostlivé a spoľahlivé objasnenie tých okolností, ktoré svedčia pre záver, že žiadny z rodičov nie je schopný náležitým spôsobom zabezpečiť riadnu výchovu dieťaťa.

15. Dôvody, pre ktoré je v záujme maloletého dieťaťa jeho zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti, môžu mať objektívny, ako aj subjektívny charakter. Pôjde jednak o prípady, keď rodičia nemôžu zabezpečiť osobnú starostlivosť o maloleté dieťa, napríklad z dôvodu ich neprítomnosti či zlého zdravotného stavu, výrazne nevyhovujúcej sociálnej situácie, ako aj prípady zanedbávania rodičovských práv a povinností, nezájmu rodičov o maloleté dieťa a jeho výchovu. Zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti je inštitútom fakultatívnym, a teda úplne závisí od úvahy súdu, či toto opatrenie považuje za najlepšie a najvhodnejšie pre maloleté dieťa, t.j. či je zverenie maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti v záujme maloletého dieťaťa.

16. V preskúmvanej veci odvolací súd zistil, že súd prvej inštancie sa dôsledne riadil vyššie citovanými zákonnými ustanoveniami, riadne zistil skutkový stav veci, pričom nebol dôvod na opakovanie už vykonaného dokazovania, ani na jeho doplnenie a správne v konečnom dôsledku rozhodol, keď maloletú R. D., nar. XX.XX.XXXX, zveril do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľke X. A., sestre maloletej. Z obsahu spisu vyplýva, že od právoplatnosti rozsudku Okresného súdu Lučenec č.k. 4P/68/2014-20 zo dňa 17.12.2014 boli maloleté deti O., a to maloletá R., nar. XX.XX.XXXX a maloletá K., nar. XX.XX.XXXX, osvojenými N. D., nar. XX.XX.XXXX a osvojenci tak nadobudli priezvisko D.. V čase posledného rozhodovania súdom, matka maloletej T. O. (D.) nežila a otec maloletej N. D. bol v tom čase vzatý do väzby, preto Okresný súd Prievidza rozsudkom č.k. 11P/32/2018-145 zo dňa 13.12.2018 zveril maloletú R. do náhradnej osobnej starostlivosti E. Z., nar. XX.XX.XXXX a otcovi uložil povinnosť platiť výživné na maloletú mesačne v rozsahu 30 % zo sumy životného minima. V prejednávanej veci sa navrhovateľka (sestra maloletej) domáhala zverenia maloletej do jej náhradnej osobnej starostlivosti z dôvodu, že sa chce starať o maloletú sestru a má lepšie podmienky na zabezpečenie starostlivosti. Zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 30.04.2021 vyplynulo, že kolízny opatrovník vykonal osobný pohovor s maloletou R., v zmysle ktorého maloletá súhlasila s návrhom svojej sestry (navrhovateľky) a priala si, aby jej zabezpečovala starostlivosť, nakoľko majú so sestrou pekný vzťah a pravidelne sú spolu v kontakte. E. Z. súhlasila, aby bola maloletá zverená do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky v prípade zistenia vhodných podmienok v domácnosti navrhovateľky. ÚPSVaR Nové Mesto nad Váhom vykonal šetrenie pomerov u navrhovateľky, pričom nezistili nedostatky, pre ktoré by maloletá nemohla byť zverená do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľky a súhlasil s návrhom. Zo správy kolízneho opatrovníka zo dňa 16.09.2021 vyplynulo, že E. Z. aj naďalej súhlasila s návrhom navrhovateľky, maloletá začala svoju sestru (navrhovateľku) navštevovať v jej domácnosti počas prázdnin a víkendov. Náhradná matka E. Z. uviedla, že otec maloletej je v ústave na výkon trestu odňatia slobody Želiezovce a maloletá odmieta akýkoľvek kontakt s otcom. Rodina spolupracuje s Centrom pre deti a rodiny Prievidza, spolupráca bola pozitívne hodnotená, keď bola rodina komunikatívna, samostatná pri vybavení si nevyhnutných a základných záležitostí. Maloletá má v náhradnej rodine vytvorené vhodné podmienky pre zdravý fyzický, psychický a sociálny vývin. Zo správy ÚPSVaR Nové Mesto nad Váhom zo dňa 26.11.2021 vyplynulo, že navrhovateľka žije s partnerom K. T. v spoločnej domácnosti v mestskom (nájomnom) dvojizbovom byte, ktorý pozostáva z jednej samostatnej izby a súčasťou druhej izby je kuchyňa. Byt je zariadený, udržiavaný v poriadku, čistote, bez nedostatkov a pre maloletú majú nachystaný rozkladací gauč a

skriňu. Navrhovateľka pracuje ako samostatne zárobkovo činná osoba s čistým mesačným príjmom vo výške 900 eur a nájom za byt platia vo výške 270 eur mesačne. Kolízny opatrovník na pojednávaní uviedol, že sa pripája k návrhu, aby bola maloletá R. zverená do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľke a vie, že maloletá chce byť zverená do starostlivosti svojej sestry.

17. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že zmena náhradnej osobnej starostlivosti bude v najlepšom záujme maloletej R., keď súd prihliadol na výsledky vykonaného dokazovania, názor kolízneho opatrovníka, vyjadrenia, výpovede jednotlivých účastníkov konania a predovšetkým na názor maloletej. V konaní bolo preukázané, že nakoľko v roku 2017 došlo k úmrtiu matky maloletej T. O. (D.) a otec maloletej je od roku 2018 vo výkone trestu odňatia slobody z dôvodu sexuálneho zneužívania osvojenej maloletej R., ktorú mal zverenú do osobnej starostlivosti, maloletá R. bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti E. Z. rozsudkom Okresného súdu Prievidza č.k. 11P/32/2018-145 zo dňa 13.12.2018. Vzhľadom na uvedené sa maloletá v súčasnosti nachádza v H. v domácnosti E. Z., ktorá maloletej poskytuje náhradnú osobnú starostlivosť a s poukazom na výsledky šetrenia pomerov na strane E. Z. kolíznym opatrovníkom, E. Z. (náhradná matka) vytvára vhodné podmienky pre všestrannú starostlivosť o maloletú, nezanedbáva svoje rodičovské povinnosti a neboli tak zistené žiadne nedostatky. E. Z. sa s maloletou zúčastňuje poradenstva v Centre pre deti a rodiny Prievidza, ktoré sa týka výchovného vedenia maloletej a pomoci pri výkone náhradnej osobnej starostlivosti, pričom aj centrum konštatovalo, že náhradná rodina je samostatná so zabezpečením si všetkých nevyhnutných potrieb a spolupráca s rodinou bola hodnotená pozitívne. Do spolupráce s Centrom pre deti a rodiny Prievidza sa zapojila aj sestra maloletej X. A., ktorá podala návrh na zverenie maloletej do jej náhradnej osobnej starostlivosti a mala za to, že má vytvorené lepšie podmienky na zabezpečenie starostlivosti o maloletú. Bez ohľadu na skutočnosť, že E. Z. (náhradná matka) preukázane zabezpečuje maloletej náležitú náhradnú osobnú starostlivosť, je nevyhnuté prihliadnúť na názor maloletej R. vyjadrený pred kolíznym opatrovníkom v rámci osobného pohovoru pri šetrení rodinných pomerov, v zmysle ktorého má maloletá pekný vzťah so sestrou (navrhovateľkou), pravidelne spolu komunikujú, navštevujú sa, chce byť so sestrou, zároveň vyjadrila súhlas a záujem o jej zverenie do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľke. Maloleté deti majú právo vyjadriť svoj názor v predmetnej veci, ktorá sa ich týka. Maloletému dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, je potrebné zabezpečiť právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni (čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa). Za tým účelom sa dieťaťu poskytuje najmä možnosť, aby sa vypočulo v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho dotýka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva. Niet sporu o tom, že maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Akékoľvek rozhodnutie, ktoré nezohľadnilo názory dieťaťa alebo im nevenovalo primeranú pozornosť zodpovedajúcu veku a úrovni vyspelosti dieťaťa, upiera dieťaťu možnosť ovplyvniť určenie ich najlepšieho záujmu (viď uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 492/2015 zo dňa 22.06.2016). Vzhľadom na vek a rozumovú vyspelosť maloletej R. bolo potrebné, aby odvolací súd vzal do úvahy vyššie uvedený názor maloletej pri svojom rozhodovaní. Tu musí odvolací súd zdôrazniť, že v konaní nebolo žiadnym spôsobom naisto preukázané, že by vyslovený názor maloletej R. nebol jej vlastný a bol by len dôsledkom manipulácie negatívneho ovplyvňovania zo strany tretej osoby. Pokiaľ ide o sociálne a majetkové pomery na strane navrhovateľky, z vykonaného dokazovania vyplynulo, že je v možnostiach a schopnostiach navrhovateľky zabezpečiť riadnu starostlivosť o maloletú a vytvoriť vhodné podmienky pre zdravý psychický, fyzický, sociálny a všestranný vývoj maloletej, keď navrhovateľka vyrastala spolu s maloletou v detskom domove, s maloletou sú v pravidelnom kontakte, majú medzi sebou vybudovaný silný súrodenecký vzťah, navrhovateľka je samostatne zárobkovo činná osoba s pravidelným mesačným príjmom vo výške 900 eur a spolu s partnerom, ktorý dosahuje pravidelný mesačný príjem cca 800 eur, žijú v nájomnom dvojizbovom byte v Novom Meste nad Váhom, za ktorý mesačne platia nájom vo výške 270 eur. Navrhovateľka má vytvorené vhodné podmienky pre maloletú, a to z hľadiska dosahovania pravidelného mesačného príjmu potrebného na zabezpečenie všetkých nevyhnutných a základných potrieb pre maloletú, a to aj v súvislosti so zabezpečením bývania pre maloletú, kedy navrhovateľka spolu s priateľom majú zariadený nájomný byt v súlade aj s potrebami maloletej. O priaznivom a silnom súrodeneckom vzťahu svedčí aj skutočnosť, že maloletá navštívila navrhovateľku v jej domácnosti počas letných prázdnin v období od 09.07.2021 do 22.07.2021 a navštevuje ju aj počas víkendov. Navrhovateľka je v zmysle potvrdenia všeobecnej lekárky spôsobilá na výkon náhradnej osobnej starostlivosti, je bezúhonná a vzhľadom na silný súrodenecký vzťah s maloletou, navrhovateľka v priebehu celého konania prejavovala záujem o výchovu maloletej a zabezpečovanie

jej starostlivosťou, preukázala svoje vyhovujúce sociálne a majetkové pomery a predpoklady na výkon náhradnej osobnej starostlivosti o maloletú R., kedy aj priateľ navrhovateľky K. T. v rámci výpovede prejavil záujem, aby maloletá bývala s nimi v spoločnej domácnosti, keď spolu s navrhovateľkou vedie maloletej zabezpečiť lepšie materiálne zabezpečenie. Navrhovateľka preukázala, že má vytvorené stabilné rodinné prostredie, žije spolu s priateľom v nájmomnom byte, kde má maloletá vytvorené vhodné bytové podmienky, k maloletej sestre má vytvorené pozitívne citové väzby a spolu s priateľom spĺňajú predpoklady na dostatočne materiálne zabezpečenie maloletej. Navrhovateľka by zabezpečila zaradenie maloletej do základnej školy, kedy Základná škola Odborárska v Novom Meste nad Váhom oznámila, že prijme maloletú do 8. ročníka základnej školy, zároveň osvedčila, že je zárukou pre riadny a zdravý vývin maloletej, keď je osobou bezúhonnou, má riadny príjem spolu s priateľom a stabilné sociálne zázemie. Odvolacie námietky otca maloletej týkajúce sa obáv o maloletú v domácnosti navrhovateľky a jej priateľa a dočasného zverenia maloletej do ústavnej starostlivosti, odvolací súd považoval za nedôvodné. Zisťovaním a šetrením pomerov kolíznym opatrovníkom neboli na strane navrhovateľky a jej partnera zistené žiadne nedostatky, ani v ich domácnosti. Navrhovateľka preukázala splnenie morálnych, sociálnych a majetkových predpokladov na zverenie maloletej do jej náhradnej osobnej starostlivosti, pričom neboli zistené žiadne okolnosti odôvodňujúce obavy o zdravie a zdravý vývin maloletej, ktoré by mali základ v úvahe o nariadení ústavnej starostlivosti. Odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že síce otec maloletej na začiatku nesúhlasil so zverením maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľke, ale na pojednávaní dňa 07.12.2021 na otázku sudkyne, či bude súhlasiť, aby súd zveril maloletú do náhradnej osobnej starostlivosti sestre maloletej, otec maloletej uviedol, že bude súhlasiť, o čom svedčí zápisnica o pojednávaní zo dňa 07.12.2021 (č.l. 207-213). V situácii, keď matka maloletej nežije, otec maloletej je vo výkone trestu odňatia slobody, s poukazom na názor maloletej, súhlas E. Z. a kolízneho opatrovníka so zverením maloletej do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľke, je aj podľa odvolacieho súdu v súlade s najlepším záujmom maloletej R., aby bola zverená do náhradnej osobnej starostlivosti navrhovateľke (svojej sestre).

18. Aj napriek skutočnosti, že rozhodnutie súdu prvej inštancie nebolo napadnuté otcom maloletej v celom rozsahu, odvolací súd konštatuje správnosť aj ostatných výrokov rozhodnutia, bez zistenia akýchkoľvek pochybení, kedy súd prvej inštancie zistil skutočný stav vecí, vysporiadal s podstatnými námietkami a skutočnosťami, rozhodol v zmysle výsledkov dokazovania a predovšetkým s prihliadnutím na najlepší záujem maloletej. Na základe vyššie uvedených skutočností odvolací súd rozhodnutie súdu prvej potvrdil ako vecne správne podľa § 387 ods. 1 CSP.

19. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

20. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolaťel musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).